

МАУП

Кафедра правоохоронної та антикорупційної діяльності

Затверджую:
Директор Навчально-наукового
інституту права ім. князя
Володимира Великого

Микола ЗУБРИЦЬКИЙ
“ 28 ” серпня 2025р.

Схвалено на засіданні кафедри
правоохоронної та
антикорупційної діяльності
Протокол № 1 від 28 серпня
2025р.

Завідувач кафедри

Володимир ЗАРОСИЛО

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОЧИНСТВА ТА СУДОУСТРОЮ»**

Спеціальності: 262 Правоохоронна діяльність

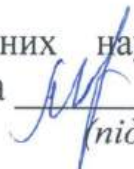
Освітнього рівня: другий (магістерський) рівень

Освітньої програми: Правоохоронна діяльність

Спеціалізація: _____

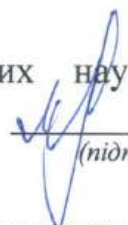
Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Белкін Марк Леонідович - кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного, фінансового та банківського права

(підпис)

Викладач:

Белкін Марк Леонідович - кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного, фінансового та банківського права

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри адміністративного, фінансового та банківського права

Протокол від 28.08.2025 р. № 1

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Актуальні проблеми судочинства та судоустрою України
Шифр та назва спеціальності	Правоохоронна діяльність
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4кредити / 120 год. Лекції: 24 Семінарські заняття: 16 Самостійна робота студентів: 80
Терміни вивчення дисципліни	І семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	іспит
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-pravoohoronnoyu-diyalnisty/silabusil1.html

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

	Белкін Марк Леонідович
	Кандидат юридичних наук
	Доцент кафедри адміністративного, фінансового та банківського права
Дисципліни, які викладає НПП	«Адміністративне судочинство»
Напрями наукових досліджень	Адміністративне право і процес, адміністративне судочинство.
Посилання на реєстри ідентифікаторів науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8672-8147 Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=V_ntFfIAAAAJ
Контактна інформація викладача:	

E-mail:	advokat@etalon.co.ua
Контактний тел.	+38 (097)-742-26-75
Телефон кафедри	(044) 490-95-21
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-admin-prava/belkin.html

Анотація курсу. Курс навчальної дисципліни «Актуальні проблеми судочинства та судоустрою України» передбачає ознайомлення студентів із сучасною судовою системою України, яка забезпечує право на справедливий суд, із засадами організації та діяльності судів, з правовими основами статусу суддів. Одним із завдань цієї дисципліни є підготувати студентів до вивчення процесуальних галузей права.

Предметом вивчення дисципліни «Актуальні проблеми судочинства та судоустрою України» є: основні поняття судоустрою (суд, судова влада, правосуддя тощо); правові засади, принципи організації та діяльності судів, їх система; актуальні проблеми судочинства та судоустрою України; сучасна система судів, поняття ланки та інстанції; склад суду при розгляді справ у різних інстанціях; вимоги, що ставляться до суддів; порядок призначення та обрання суддів; гарантії незалежності суддів; питання кваліфікації та дисциплінарної відповідальності суддів; суддівське самоврядування, завдання, організаційні форми, повноваження; забезпечення діяльності судів; місце в судовій системі місцевих, апеляційних, Верховного Суду України, Конституційного Суду України, їх склад, повноваження та структура.

Мета курсу: «Актуальні проблеми судочинства та судоустрою України» формує у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня глибокого розуміння сучасних проблем судочинства та судоустрою в Україні, формування навичок аналізу та критичної оцінки судової практики, а також підготовка студентів до розв'язання практичних питань, пов'язаних із реформуванням судової системи та підвищенням її ефективності.

Завдання навчальної дисципліни: «Актуальні проблеми судочинства та судоустрою України» ознайомлює здобувачів освіти з наступними цілями:

- основними проблемами та викликами, що стоять перед судовою системою України;
- вивчення теоретичних і практичних аспектів реформування судоустрою;
- аналіз сучасного стану правосуддя в Україні та шляхів підвищення його ефективності;
- формування навичок критичного мислення та правового аналізу стосовно проблем судочинства.

Пререквізити навчальної дисципліни. «Теорія держави і права», «Цивільне право України», «Сімейне право України», «Трудове право», «Кримінальне право України», «Господарське право».

Постреквізити навчальної дисципліни. «Адміністративний процес», «Кримінальний процес», «Кримінально-виконавче право», «Цивільне процесуальне право», «Господарське процесуальне право».

Програмні компетентності.

Інтегральна компетентність

Здатність критично аналізувати, оцінювати та використовувати сучасні правові підходи до вирішення актуальних проблем судочинства та судоустрою, забезпечуючи ефективність правосуддя та дотримання принципів верховенства права.

Загальні компетентності

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Компетенцію : **Здатність до адаптації та дії в новій ситуації** забезпечують такі теми лекцій

1. **Судова реформа, її етапи та недоліки** – забезпечує здатність аналізувати зміни у судовій системі, оцінювати результати реформ та адаптуватися до нових організаційних і правових умов діяльності судової влади.
2. **Незалежність судової влади та гарантії її забезпечення** – формує розуміння механізмів захисту незалежності суддів у різних суспільно-політичних умовах та здатність діяти в ситуаціях можливого зовнішнього впливу на судову систему.
3. **Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи** – сприяє виробленню навичок аналізу розвитку спеціалізації судів та адаптації до нових форм організації правосуддя.
4. **Проблеми у діяльності Верховного Суду** – забезпечує здатність оцінювати сучасні виклики у функціонуванні найвищої судової інстанції та формувати підходи до їх вирішення.
5. **Електронне судочинство та його роль у формуванні судової системи** – розвиває здатність адаптуватися до цифровізації правосуддя, використання нових інформаційних технологій у судовій діяльності.
6. **Антикорупційна політика та судова система** – формує здатність реагувати на корупційні ризики в нових умовах функціонування судової влади та застосовувати механізми їх запобігання.
7. **Недоліки у відборі кадрів на посади суддів місцевого суду** – сприяє аналізу кадрових проблем судової системи та формуванню пропозицій щодо їх удосконалення в умовах реформування.

8. **Проблеми в організації роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів** – розвиває здатність оцінювати зміни у процедурах добору та оцінювання суддів і адаптуватися до нових підходів кадрового забезпечення.
9. **Проблеми в діяльності Вищої Ради правосуддя** – формує навички аналізу механізмів дисциплінарної відповідальності суддів та реагування на нові виклики у сфері суддівського врядування.
10. **Державна судова адміністрація і організація судочинства** – забезпечує здатність орієнтуватися у змінах організаційного забезпечення судів та адаптуватися до нових управлінських підходів.
11. **Проблеми в діяльності Служби судової охорони** – формує здатність діяти в умовах нових безпекових викликів у системі правосуддя.
12. **Проблеми суддівського самоврядування** – сприяє розвитку здатності аналізувати трансформації системи суддівського врядування та адаптуватися до нових моделей управління судовою системою.

Спеціальні компетентності

СК 2 Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

1. Судова реформа, її етапи та недоліки **Формує розуміння:**

1. як змінюється система правосуддя;
які проблеми заважають ефективному захисту прав.

2. Незалежність судової влади та гарантії **Формує:**

1. розуміння принципу **верховенства права**;
2. вміння виявляти втручання в діяльність суду.

3. Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи **Дає:**

1. здатність орієнтуватися у різних юрисдикціях;
2. забезпечення правильного застосування права.

4. Проблеми у діяльності Верховного Суду **Формує:**

1. розуміння судової практики;
2. вміння аналізувати прецеденти та єдність правозастосування.

5. Електронне судочинство **Впливає на:**

1. доступ до правосуддя;
2. швидкість і прозорість процесів.

Формує цифрову компетентність юриста.

7. Недоліки у відборі суддів місцевих судів **Формує:**

1. розуміння кадрових ризиків;
2. вплив якості суддів на законність рішень.

СК8. Здатність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за результати виконання цих завдань.

Компетенцію **Здатність** визначено і наполегливо ставити професійні завдання, організувати підлеглих для їх виконання та брати відповідальність за результати діяльності забезпечують такі теми лекцій

1. **Судова реформа, її етапи та недоліки** – формує розуміння стратегічного планування реформ, постановки управлінських завдань та відповідальності керівництва за результати реформування судової системи.
2. **Незалежність судової влади та гарантії її забезпечення** – сприяє усвідомленню ролі керівників судових органів у забезпеченні належних умов діяльності суддів та організації виконання функцій судової влади.
3. **Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи** – формує здатність аналізувати організаційну структуру судової системи, визначати управлінські завдання щодо підвищення ефективності діяльності спеціалізованих судів.
4. **Проблеми у діяльності Верховного Суду** – розвиває навички оцінки управлінських рішень у найвищій судовій інстанції та визначення завдань щодо вдосконалення її діяльності.
5. **Електронне судочинство та його роль у формуванні судової системи** – формує здатність організувати роботу персоналу суду в умовах цифровізації та координувати виконання завдань, пов'язаних із впровадженням інформаційних технологій.
6. **Антикорупційна політика та судова система** – формує навички постановки завдань щодо забезпечення доброчесності, контролю за їх виконанням та відповідальності за дотримання антикорупційних стандартів.
7. **Недоліки у відборі кадрів на посади суддів місцевого суду** – сприяє розумінню кадрової політики, організації відбору персоналу та відповідальності за формування професійного кадрового складу.
8. **Проблеми в організації роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів** – формує навички аналізу організаційної діяльності органів суддівського врядування та визначення завдань щодо підвищення ефективності їх роботи.
9. **Проблеми в діяльності Вищої ради правосуддя** – розвиває здатність оцінювати управлінські рішення у сфері дисциплінарної відповідальності суддів та організації функціонування судової системи.
10. **Державна судова адміністрація і організація судочинства** – формує розуміння механізмів управління ресурсами судової системи, організації роботи працівників апарату суду та контролю виконання поставлених завдань.
11. **Проблеми в діяльності Служби судової охорони** – формує здатність організувати роботу підрозділів безпеки, визначати службові завдання та відповідати за забезпечення належного рівня безпеки судових установ.
12. **Проблеми суддівського самоврядування** – розвиває навички колективного управління, постановки завдань органам суддівського самоврядування та відповідальності за прийняті управлінські рішення.

СК 11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

Компетенцію «Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності» забезпечують такі теми лекцій:

1. **Незалежність судової влади та гарантії її забезпечення** сприяє усвідомленню меж і форм комунікації судової влади з іншими органами державної влади та суспільством.
2. **Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи** передбачає аналіз співпраці спеціалізованих судів з антикорупційними, правоохоронними та іншими державними органами.
3. **Електронне судочинство та його роль у формуванні судової системи** розвиває навички комунікації між судами, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та громадянами з використанням цифрових інструментів.
4. **Антикорупційна політика та судова система** безпосередньо пов'язана з міжвідомчою взаємодією судів, правоохоронних органів, органів виконавчої влади та інститутів громадянського суспільства.
5. **Проблеми в організації роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів** формує уявлення про координацію дій судових органів з іншими державними інституціями та громадськістю у кадрових питаннях.
6. **Державна судова адміністрація і організація судочинства** сприяє формуванню навичок міжвідомчої взаємодії судів з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування в організаційних питаннях.
7. **Проблеми суддівського самоврядування** формує розуміння комунікації органів суддівського самоврядування з державними органами та громадськістю.

Очікувані результати навчання (РН).

РН2. Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

Результат навчання «Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності» забезпечується наступними темами:

Судова реформа, її етапи та недоліки

- формує розуміння розподілу повноважень між органами державної влади, що необхідно для координації діяльності суб'єктів публічної безпеки;

- аналіз етапів реформи дозволяє визначити роль різних інституцій у формуванні ефективної системи правосуддя;
- розглядаються механізми взаємодії правоохоронних органів із судовою владою.

Незалежність судової влади та гарантії її забезпечення

- формує розуміння принципів взаємодії між правоохоронними органами і судами без порушення незалежності суддів;
- визначає правові межі координації діяльності суб'єктів публічної безпеки.

Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи

- дозволяє зрозуміти специфіку співпраці правоохоронних органів із різними юрисдикціями судів;
- формує навички налагодження взаємодії між різними інституціями державної влади.

Проблеми у діяльності Верховного Суду

- аналізуються питання узагальнення судової практики та правозастосування, що впливає на діяльність правоохоронних органів;
- розвивається розуміння координаційної ролі судової практики для інших органів державної влади.

Електронне судочинство та його роль у формуванні судової системи

- формує знання щодо інформаційної взаємодії між судами, правоохоронними органами та іншими органами влади;
- розглядаються сучасні цифрові інструменти координації діяльності суб'єктів публічної безпеки.

Антикорупційна політика та судова система

- розкриває механізми взаємодії антикорупційних органів, судів та правоохоронних структур;
- формує навички координації дій між різними державними інституціями у протидії корупції.

Недоліки у відборі кадрів на посади суддів місцевого суду

- сприяє розумінню кадрової політики в судовій системі та її впливу на ефективність правосуддя;
- дозволяє оцінити вплив якості кадрового відбору на взаємодію правоохоронних органів із судами.

Проблеми в організації роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів

- формує уявлення про роль органів суддівського врядування у забезпеченні функціонування судової системи;
- сприяє розумінню координації між державними органами при формуванні суддівського корпусу.

Проблеми в діяльності Вищої ради правосуддя

- розкриває механізми дисциплінарної відповідальності суддів та взаємодії з іншими органами державної влади;
- формує розуміння інституційної взаємодії у сфері забезпечення законності.

Державна судова адміністрація і організація судочинства

- вивчаються організаційні механізми управління судовою системою;

- розглядається координація між судами, органами виконавчої влади та правоохоронними органами.

Проблеми в діяльності Служби судової охорони

- аналізується взаємодія Служби судової охорони з Національною поліцією та іншими суб'єктами забезпечення безпеки;

- формуються навички координації дій під час забезпечення публічного порядку у судах.

Проблеми суддівського самоврядування

- розкриває механізми внутрішньої організації судової влади та її взаємодії з іншими органами влади;

- формує розуміння балансу між самостійністю судової влади та міжвідомчою взаємодією.

РН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів

Результат навчання «Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів» забезпечується через опрацювання таких тем:

1. **Судова реформа, її етапи та недоліки** – забезпечує аналіз результатів реформування судової системи, оцінка їх ефективності та формування пропозицій щодо подальшого вдосконалення.
2. **Незалежність судової влади та гарантії її забезпечення** – сприяє формуванню навичок узагальнення практики забезпечення незалежності суддів та розроблення пропозицій щодо посилення гарантій незалежності.
3. **Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи** – забезпечує аналіз ефективності спеціалізації судів та визначення шляхів оптимізації їх діяльності.
4. **Проблеми у діяльності Верховного Суду** – сприяє формуванню навичок узагальнення судової практики та визначення напрямів удосконалення функціонування найвищої судової інстанції.
5. **Електронне судочинство та його роль у формуванні судової системи** – допомагає здійснювати оцінку впровадження цифрових технологій у судочинство та розроблення пропозицій щодо підвищення ефективності електронного правосуддя.
6. **Антикорупційна політика та судова система** – забезпечує формуванню навичок проведення аналізу практики протидії корупції у судовій владі та формування нових підходів до її запобігання.
7. **Недоліки у відборі кадрів на посади суддів місцевого суду** – сприяє формуванню навичок узагальнення проблем кадрового забезпечення та пропозиції щодо вдосконалення конкурсних процедур.
8. **Проблеми в організації роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів** – забезпечує формуванню навичок оцінки діяльності органу суддівського врядування та визначення шляхів підвищення ефективності його роботи.

9. **Проблеми в діяльності Вищої ради правосуддя** – забезпечує проведення аналізу дисциплінарної практики та пропозиції щодо вдосконалення механізмів відповідальності суддів.
10. **Державна судова адміністрація і організація судочинства** – сприяє формуванню навичок оцінки організаційного забезпечення діяльності судів та розроблення рекомендацій щодо оптимізації управління судовою системою.
11. **Проблеми в діяльності Служби судової охорони** – сприяє формуванню навичок узагальнення практики забезпечення безпеки судів та визначення напрямів її вдосконалення.
12. **Проблеми суддівського самоврядування** – забезпечення формуванню навичок аналізу функціонування органів суддівського самоврядування та формування пропозицій щодо підвищення їх ролі у розвитку судової системи.

РН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

Результат навчання **Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав і інтересів особистості, суспільства і держави з використанням ефективних методів та засобів забезпечення публічної безпеки і порядку** формується через вивчення наступних тем:

1. Судова реформа, її етапи та недоліки

- формує розуміння механізмів удосконалення судової системи;
- аналізуються законодавчі зміни, спрямовані на підвищення ефективності правосуддя;
- виробляються навички оцінювання ефективності державної політики у сфері забезпечення законності та правопорядку.

2. Незалежність судової влади та гарантії її забезпечення

- вивчаються конституційні та організаційні гарантії незалежності суддів;
- аналізується роль незалежного суду у забезпеченні прав і свобод людини;
- формується розуміння механізмів правового захисту особи від незаконних рішень та зловживань владою.

3. Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи

- досліджується спеціалізація судової системи як інструмент підвищення ефективності правосуддя;
- аналізуються проблеми функціонування адміністративних, господарських та антикорупційних судів;
- формується здатність визначати оптимальні правові механізми захисту прав та інтересів громадян і держави.

4. Проблеми у діяльності Верховного Суду

- вивчається роль найвищої судової інстанції у забезпеченні єдності судової практики;

- аналізуються проблеми навантаження, тлумачення законодавства та формування правових позицій;
- формується здатність застосовувати судову практику для забезпечення законності.

5. Електронне судочинство та його роль у формуванні судової системи

- досліджуються цифрові механізми доступу до правосуддя;
- аналізуються можливості підвищення прозорості та оперативності судочинства;
- формується розуміння використання інформаційних технологій для ефективного забезпечення правопорядку.

6. Антикорупційна політика та судова система

- розглядаються механізми запобігання корупції у судовій владі;
- аналізується діяльність антикорупційних органів і судів;
- формується здатність використовувати антикорупційні інструменти для забезпечення законності.

7. Недоліки у відборі кадрів на посади суддів місцевого суду

- аналізуються критерії професійної доброчесності та компетентності суддів;
- досліджуються проблеми конкурсного відбору;
- формується розуміння значення професійного кадрового забезпечення для ефективного правосуддя.

8. Проблеми в організації роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів

- вивчаються функції органу, що здійснює добір та оцінювання суддів;
- аналізуються проблеми кваліфікаційного оцінювання та формування суддівського корпусу;
- формується здатність оцінювати ефективність механізмів кадрового забезпечення судової системи.

9. Проблеми в діяльності Вищої ради правосуддя

- досліджуються повноваження органу суддівського врядування;
- аналізуються механізми дисциплінарної відповідальності суддів;
- формується розуміння інструментів контролю за дотриманням законності у судовій системі.

10. Державна судова адміністрація і організація судочинства

- вивчаються організаційні механізми функціонування судів;
- аналізуються питання матеріально-технічного забезпечення судочинства;
- формується розуміння ролі управлінських механізмів у забезпеченні ефективного правосуддя.

11. Проблеми в діяльності Служби судової охорони

- досліджуються питання безпеки судів та учасників судового процесу;
- аналізуються організаційні та правові проблеми функціонування служби;
- формується здатність застосовувати заходи безпеки для забезпечення правопорядку у судових установах.

12. Проблеми суддівського самоврядування

- вивчаються принципи самоврядування суддівського корпусу;
- аналізується роль органів суддівського самоврядування у забезпеченні незалежності суду;

- формується розуміння механізмів внутрішнього контролю та професійної етики суддів.

РН12. Надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності

Результат навчання «Надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності» забезпечується зазначеними темами таким чином:

1. **Судова реформа, її етапи та недоліки** – формує здатність аналізувати зміни у судовій системі, оцінювати їх ефективність, визначати прогалини правового регулювання та готувати обґрунтовані висновки щодо вдосконалення законодавства.
2. **Незалежність судової влади та гарантії її забезпечення** – розвиває вміння тлумачити конституційні принципи, оцінювати дотримання гарантій незалежності суддів і надавати консультації щодо механізмів їх захисту.
3. **Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи** – забезпечує здатність аналізувати компетенцію та ефективність спеціалізованої юрисдикції, надавати рекомендації щодо оптимізації їх діяльності.
4. **Проблеми у діяльності Верховного Суду** – формує навички аналізу судової практики, узагальнення правових позицій та підготовки висновків щодо забезпечення єдності судової практики.
5. **Електронне судочинство та його роль у формуванні судової системи** – розвиває компетентність у сфері цифровізації правосуддя, оцінки правових ризиків і переваг електронних процедур.
6. **Антикорупційна політика та судова система** – сприяє формуванню здатності оцінювати антикорупційні механізми, виявляти корупційні ризики та надавати правові консультації щодо їх мінімізації.
7. **Недоліки у відборі кадрів на посади суддів місцевого суду** – формує вміння аналізувати процедури добору суддів, оцінювати їх прозорість та відповідність стандартам верховенства права.
8. **Проблеми в організації роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів** – забезпечує розуміння процедур кваліфікаційного оцінювання суддів і підготовку правових висновків щодо їх удосконалення.
9. **Проблеми в діяльності Вищої Ради правосуддя** – розвиває здатність аналізувати дисциплінарну практику та механізми забезпечення відповідальності суддів.
10. **Державна судова адміністрація і організація судочинства** – формує компетентність у питаннях організаційного забезпечення судів та оцінки ефективності управлінських рішень.
11. **Проблеми в діяльності Служби судової охорони** – забезпечує розуміння правових засад гарантування безпеки судочинства та підготовку консультацій щодо їх удосконалення.
12. **Проблеми суддівського самоврядування** – формує навички аналізу внутрішніх механізмів управління суддівським корпусом і підготовки висновків щодо зміцнення інституційної спроможності.

Зміст дисципліни

Тема № 1 «Судова реформа, її етапи та недоліки»

Лекція присвячена аналізу судової реформи як складової правової реформи держави. Розглядаються передумови та мета судової реформи, її спрямованість на забезпечення верховенства права, незалежності суддів і доступу громадян до справедливого правосуддя.

Висвітлюються основні етапи судової реформи: зміни до конституційних засад судочинства, оновлення системи судів, реформування статусу суддів, запровадження нових процедур добору та оцінювання суддів, а також удосконалення процесуального законодавства.

Окрема увага приділяється проблемам і недолікам реалізації реформи: непослідовності законодавчих змін, кадровому дефіциту, надмірній тривалості судових процесів, впливу політичних та інших позаправових чинників, а також обмеженій довірі суспільства до судової влади.

У підсумку визначаються напрями подальшого вдосконалення судової системи та значення судової реформи для розвитку демократичної і правової держави.

Тема № 2 «Незалежність судової влади та гарантії її забезпечення»

Лекція присвячена розкриттю поняття та значення незалежності судової влади як ключової засади правової держави і справедливого правосуддя. Розглядається зміст принципу незалежності суддів, його конституційно-правова природа та місце в системі поділу влади.

У межах лекції аналізуються гарантії незалежності судової влади, зокрема: правові (особливий порядок призначення та звільнення суддів, недоторканність, незмінюваність), організаційні (самоврядування суддів, окремий порядок функціонування судів), матеріальні та соціальні (належне фінансування, рівень оплати праці), а також процесуальні гарантії (самостійність суду під час ухвалення рішень, заборона будь-якого тиску).

Окрема увага приділяється загрозам незалежності судової влади — політичному впливу, корупційним ризикам, інформаційному тиску — та шляхам їх мінімізації. Лекція формує розуміння практичного значення незалежності суду для захисту прав і свобод людини та забезпечення довіри суспільства до правосуддя.

Тема № 3 «Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи»

У лекції розглядається поняття та призначення спеціалізованих судів у системі правосуддя України як інструменту підвищення ефективності, професійності та якості судового розгляду окремих категорій справ. Аналізується нормативно-

правова основа їх функціонування відповідно до Конституції України та процесуального законодавства.

Окрема увага приділяється характеристиці основних видів спеціалізованих судів, зокрема адміністративних, господарських судів, а також діяльності Вищого антикорупційного суду у контексті протидії корупції. Розкривається роль спеціалізації суддів у забезпеченні єдності судової практики та зменшенні строків розгляду справ.

У лекції також висвітлюються ключові проблеми функціонування спеціалізованих судів: кадровий дефіцит, перевантаженість суддів, складність юрисдикційного розмежування, ризики політичного впливу та проблеми довіри суспільства до судової влади. Аналізується вплив рішень Верховного суду на формування правових позицій для спеціалізованих судів.

Завершується лекція визначенням перспектив розвитку спеціалізованого судочинства в Україні, зокрема через удосконалення законодавства, підвищення рівня суддівської підготовки, цифровізацію судових процесів та гармонізацію судової системи з європейськими стандартами правосуддя.

Тема № 4 «Проблеми у діяльності Верховного Суду»

Лекція присвячена аналізу ключових проблем функціонування Верховного суду як найвищого судового органу в системі судоустрою. Розглядаються питання надмірного навантаження на суддів і значної кількості нерозглянутих справ, що негативно впливає на строки та якість правосуддя. Окрема увага приділяється проблемам єдності судової практики, складності доступу до касаційного перегляду, кадровому забезпеченню та добору суддів. Аналізуються виклики, пов'язані з довірою суспільства до суду, впливом судової реформи, а також організаційні й процесуальні недоліки. У підсумку окреслюються можливі напрями вдосконалення діяльності Верховного Суду та підвищення ефективності здійснення правосуддя.

Тема № 5 «Електронне судочинство та його роль у формуванні судової системи»

Лекція присвячена поняттю та сутності електронного судочинства як сучасної форми здійснення правосуддя із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Розкривається нормативно-правова основа впровадження електронного судочинства в Україні, його місце в судовій реформі та взаємозв'язок із принципами доступності, відкритості й оперативності правосуддя.

У межах лекції аналізуються основні елементи електронного судочинства: електронний документообіг, електронне подання процесуальних документів, дистанційна участь у судових засіданнях (відеоконференції), автоматизований розподіл справ, електронні судові реєстри та функціонування Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.

Окрема увага приділяється ролі електронного судочинства у формуванні сучасної судової системи: підвищенню ефективності судового розгляду, зменшенню корупційних ризиків, забезпеченню процесуальної економії та зміцненню довіри суспільства до судової влади. Також розглядаються проблеми та перспективи розвитку електронного судочинства, зокрема питання кібербезпеки, захисту персональних даних і цифрової нерівності учасників процесу.

Тема № 6 «Антикорупційна політика та судова система»

Лекція присвячена аналізу ролі судової системи в реалізації антикорупційної політики держави. Розглядається поняття та цілі антикорупційної політики, її принципи, правові та інституційні засади. Особлива увага приділяється місцю судів у механізмі протидії корупції, їхній функції щодо забезпечення невідворотності відповідальності та захисту верховенства права.

У межах лекції аналізуються основні корупційні ризики в діяльності судової влади, причини їх виникнення та наслідки для довіри суспільства до правосуддя. Висвітлюються питання незалежності суддів, доброчесності, прозорості судових процедур, дисциплінарної відповідальності та ролі спеціалізованих антикорупційних інституцій.

Окремо розглядаються напрями судової та антикорупційної реформ, міжнародні стандарти протидії корупції у сфері правосуддя, а також проблеми й перспективи підвищення ефективності судової системи в боротьбі з корупцією.

Тема № 7 «Недоліки у відборі кадрів на посади суддів місцевого суду»

Лекція присвячена аналізу ключових проблем чинної системи добору суддів місцевих судів в Україні та їх впливу на якість правосуддя. Розглядаються етапи конкурсного відбору, роль Вищої кваліфікаційної комісії суддів, а також типові недоліки процедур оцінювання кандидатів.

Основні акценти:

- **Непрозорість і формалізм процедур:** недостатня відкритість критеріїв, ризики суб'єктивності під час співбесід та оцінювання доброчесності.
- **Затягування конкурсів і кадровий дефіцит:** тривалі строки добору призводять до перевантаження судів і зниження доступу до правосуддя.
- **Недосконалість перевірок доброчесності та професійної етики:** обмежені інструменти виявлення конфлікту інтересів, декларативний характер окремих перевірок.
- **Нерівність доступу до професії:** складність процедур і фінансові/часові витрати стримують потенційно сильних кандидатів.
- **Вплив на незалежність суддів:** процедурні прогалини можуть створювати передумови для зовнішнього тиску.

У підсумку лекція формує розуміння причин системних проблем добору суддів місцевих судів та окреслює напрями вдосконалення: підвищення прозорості, стандартизація критеріїв, цифровізація процесів і посилення інституційних гарантій незалежності.

Тема № 8 «Проблеми в діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України»

Лекція присвячена аналізу системних і практичних проблем у функціонуванні Вищої кваліфікаційної комісії суддів яка є однією з ключових органів суддівського врядування. Розглядаються питання формування складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів, забезпечення її незалежності та доброчесності, прозорості процедур добору, оцінювання й дисциплінарної відповідальності суддів. Окрема увага приділяється проблемам кадрового дефіциту в судах, затягуванню процедур, впливу політичних та корпоративних чинників, а також наслідкам інституційних пауз у роботі органів. Аналізуються законодавчі колізії та виклики імплементації судової реформи, роль міжнародних експертів і громадського контролю. Підсумком є визначення напрямів удосконалення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів для підвищення ефективності, підзвітності та довіри суспільства до судової влади.

Тема № 9 «Проблеми в діяльності Вищої ради правосуддя»

Лекція присвячена основним проблемам у діяльності Вищої ради правосуддя, які включають труднощі з формуванням повноважного складу через вимоги до доброчесності, кадровий дефіцит, низьку довіру суспільства та необхідність реформування процедур дисциплінарної відповідальності суддів..

Ключові проблеми діяльності Вищої Ради правосуддя :

- Формування складу та доброчесність: Значні складнощі виникають при формуванні повноважного складу Вищої Ради правосуддя, що включає одноразову перевірку членів на професійну етику та доброчесність Етичною радою.
- Кадровий голод у судовій системі: Вища рада правосуддя не встигає забезпечувати необхідну кількість суддів, що призводить до надмірного навантаження на діючих суддів.
- Низька довіра суспільства: Існує потреба в посиленні довіри до судової влади через прозорість роботи та ефективну комунікацію.

Шляхи удосконалення передбачають продовження співпраці з Етичною радою, цифровізацію процесів, забезпечення прозорості та стабільної практики

- Етична рада та оновлення складу: Продовження перевірки доброчесності членів ВРП для забезпечення довіри до органу.
- Цифровізація та оптимізація: Автоматизація процедур та впровадження сучасних ІТ-інструментів для ефективнішого формування корпусу суддів.
- Посилення комунікації: Активна робота над прозорістю рішень та комунікацією з громадськістю для відновлення довіри.

- Врегулювання питань дисципліни: Удосконалення процедур притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності для захисту незалежності суддів.

Тема № 10 «Державна судова адміністрація і організація судочинства»

Лекція присвячена розкриттю ролі та місця **Державно судової адміністрації України** у системі забезпечення діяльності судової влади. Розглядається правовий статус ДСА України, її завдання, функції та повноваження у сфері організаційного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного й інформаційного забезпечення судів.

У межах теми аналізуються:

- система органів судової адміністрації та їх взаємодія з судами;
- повноваження ДСА України щодо забезпечення незалежності суддів і належних умов здійснення правосуддя;
- організація судочинства: документообіг у судах, автоматизований розподіл справ, кадрове та ресурсне забезпечення;
- значення судової адміністрації для ефективності, доступності та якості правосуддя.

Окрема увага приділяється проблемним аспектам діяльності судової адміністрації та перспективам її вдосконалення в контексті судової реформи.

Тема № 11 «Проблеми в діяльності Служби судової охорони»

У лекції розглядається місце та роль Служби судової охорони в системі забезпечення незалежності й безпеки судової влади України. Аналізуються основні проблеми її функціонування, зокрема:

- **Нормативно-правові прогалини** у регулюванні повноважень, підпорядкованості та взаємодії з іншими правоохоронними органами.
- **Організаційні та кадрові труднощі**: неукомплектованість штату, недостатній рівень професійної підготовки, плинність кадрів.
- **Матеріально-технічне та фінансове забезпечення**: обмежене фінансування, нестача сучасних технічних засобів охорони судів.
- **Проблеми взаємодії** з судами, Національною поліцією та іншими органами під час охорони судових засідань і реагування на загрози.
- **Вплив безпекових викликів** (зокрема в умовах воєнного стану) на ефективність виконання завдань служби.

Окрему увагу приділено можливим **напрямам удосконалення діяльності Служби судової охорони**: посиленню правового регулювання, підвищенню рівня професійної підготовки персоналу, покращенню матеріально-технічної бази та розвитку міжвідомчої координації.

Тема № 12 Проблеми суддівського самоврядування

У лекції розглядаються основні проблеми суддівського самоврядування в Україні, включно з Радою суддів та з'їздами, полягають у недостатній прозорості, спробах корпоративного захисту та складнощах у забезпеченні доброчесності. Шляхи вирішення включають посилення ролі громадськості, реформування органів самоврядування через оновлення складів, підвищення підзвітності та впровадження ефективних дисциплінарних процедур для захисту професійної незалежності.

Основні проблеми суддівського самоврядування:

- **Низька довіра та репутаційні ризики:** Часті випадки захисту недоброчесних суддів під виглядом незалежності.
- **Корпоратизація:** Органи самоврядування іноді діють як закриті структури, що захищають внутрішні інтереси, а не суспільні.
- **Проблеми з формуванням органів:** Тривалі процеси оновлення Ради суддів та Вищої ради правосуддя (ВРП).

Шляхи вирішення проблем:

- **Залучення громадськості:** Активніша участь Ради доброчесності та міжнародних експертів у перевірці суддів.
- **Оновлення процедур:** Реформування принципів формування Ради суддів України та з'їзду суддів.
- **Дисциплінарна відповідальність:** Вдосконалення механізмів дисциплінарної відповідальності за порушення присяги.
- **Підвищення прозорості:** Забезпечення відкритості рішень, які ухвалюють органи самоврядування.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення аудиторних занять з елементами презентації.

Форми та методи контролю.

Залік проводиться в письмовій та усній формі: до завдання входять 2 теоретичних питання.

Загальна підсумкова оцінка (в балах) = результати поточної роботи + результати заліку.

Система оцінювання та вимоги

№ тем	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Загальна сума балів
Робота на сем. занятті	4		4	4		4	4		4	4		4	32
Самост. робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	36

Сума балів за семінари	Сума балів за самостійні роботи	Модульна контрольна робота	Сума балів за залік	Загальна сума
32	36	12	20	100

*Робота на семінарському занятті оцінюється у 4 бали.

Види робіт передбачених на семінарському занятті:

- експрес-опитування;
- опитування за темою заняття;
- тест;
- виконання практичного завдання;
- розв'язання задач;
- презентації студентів.

** Самостійна робота студента передбачає підготовка до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет - джерел та судової практики, підготовка юридичних документів. Оцінюється в 3 бали.

***Модульний контроль здійснюється у вигляді *тестування*.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 12 питань.

Види тестових завдань:

- З вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- З вибором кількох правильних відповідей;

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум 12 балів.

Зміст семінарських занять

1. Судова реформа, її етапи, та недоліки.

1. **Розкрити поняття та мету судової реформи в Україні: причини її започаткування та очікувані результати.**
2. **Проаналізувати основні етапи судової реформи, їх зміст і нормативне забезпечення.**
3. **Охарактеризувати позитивні зміни, досягнуті внаслідок реформування судової системи.**
4. **Визначити ключові недоліки судової реформи, зокрема інституційні, кадрові та організаційні проблеми.**
5. **Оцінити вплив судової реформи на доступ до правосуддя та довіру суспільства до судів.**
6. **Порівняти задекларовані цілі реформи з реальними результатами її впровадження.**
7. **Запропонувати можливі напрями вдосконалення судової реформи з урахуванням сучасних викликів.**

Проблема для дискусії

Чи досягла судова реформа своєї головної мети — забезпечення незалежного, ефективного та справедливого правосуддя, чи її реалізація має переважно формальний характер і потребує принципово нових підходів?

3. Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи

1. Поняття та призначення спеціалізованих судів

Проаналізувати конституційні та законодавчі засади створення спеціалізованих судів в Україні, їх місце у системі судоустрою.

2. Види спеціалізованих судів в Україні

Охарактеризувати правовий статус і компетенцію таких інституцій, як Вищий антикорупційний суд та Вищий суд з питань інтелектуальної власності.

3. Причини запровадження спеціалізованих судів

Визначити, які проблеми загальних судів зумовили потребу у спеціалізації (складність справ, корупційні ризики, вимоги міжнародних партнерів).

4. Проблеми функціонування спеціалізованих судів

Обговорити кадрові труднощі, затягування процедур формування суддівського корпусу, питання підсудності та процесуальної ефективності.

5. Вплив спеціалізованих судів на якість правосуддя

Проаналізувати, чи сприяє спеціалізація суддів підвищенню професійного рівня розгляду справ і довіри суспільства до судової влади.

6. Перспективи розвитку спеціалізованих судів

Запропонувати можливі напрями вдосконалення законодавства та організації діяльності спеціалізованих судів з урахуванням європейського досвіду.

Проблема для дискусії

Чи є спеціалізовані суди в Україні ефективним інструментом підвищення якості правосуддя, чи їх створення призводить до фрагментації судової системи та ускладнення доступу громадян до суду?

4. Проблеми у діяльності Верховного суду

Тема: Проблеми у діяльності Верховний Суд України

1. Правовий статус і повноваження Верховного Суду

Проаналізувати конституційні та законодавчі засади діяльності Верховного Суду, його роль у системі судоустрою України.

2. Єдність судової практики

Оцінити ефективність Верховного Суду у забезпеченні однакового застосування норм матеріального і процесуального права судами нижчих інстанцій.

3. Кадрові проблеми

Обговорити питання добору суддів, їхньої професійної підготовки, навантаження та вплив кадрового дефіциту на якість правосуддя.

4. **Процесуальні строки та навантаження**

Проаналізувати причини надмірної тривалості розгляду справ і перевантаженості суддів Верховного Суду.

5. **Авторитет і довіра суспільства**

Розглянути фактори, що впливають на рівень довіри громадян до Верховного Суду, та роль судових рішень у формуванні правової культури.

6. **Вплив судової реформи**

Оцінити результати та проблеми реформування Верховного Суду, визначити позитивні й негативні наслідки для правозастосовної практики.

Проблема для дискусії

Чи здатний Верховний Суд України в сучасних умовах ефективно виконувати функцію гаранта єдності судової практики та верховенства права, зважаючи на кадрові, процесуальні й інституційні проблеми?

6. Антикорупційна політика та судова система

1. **Розкрити зміст та цілі антикорупційної політики у судовій системі України.**

Проаналізувати, як антикорупційні механізми впливають на незалежність, добросовісність і ефективність судів.

2. **Охарактеризувати основні корупційні ризики у діяльності судів.**

Обговорити типові прояви корупції (вплив на суддів, конфлікт інтересів, непрозорість рішень, кадрові зловживання).

3. **Проаналізувати роль органів суддівського врядування у протидії корупції.**

Оцінити повноваження та практику діяльності Вища рада правосуддя у питаннях дисциплінарної відповідальності суддів.

4. **Оцінити взаємодію судової влади з антикорупційними інституціями.**

Розглянути практику співпраці судів з Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції.

5. **Дослідити значення електронних інструментів у запобіганні корупції.**

Обговорити роль е-декларування, автоматизованого розподілу справ, відкритих реєстрів судових рішень.

6. **Проаналізувати судову практику у справах про корупційні правопорушення.**

На прикладі рішень Верховний Суд визначити проблеми єдності практики та ефективності покарання.

Проблема для дискусії

Чи може антикорупційна політика бути ефективною без порушення принципу незалежності судової влади, і де проходить межа між необхідним контролем за суддями та недопустимим тиском на суд?

7. Недоліки у відборі кадрів на посади суддів місцевого суду

1. **Проаналізувати чинну процедуру добору суддів місцевих судів:** етапи конкурсу, кваліфікаційне оцінювання, роль органів суддівського врядування (зокрема, Вища кваліфікаційна комісія суддів України та Вища рада правосуддя).
2. **Визначити основні недоліки конкурсного відбору:** затягнутість процедур, формалізм оцінювання, непрозорість рішень, вплив суб'єктивних чинників.
3. **Оцінити відповідність критеріїв відбору принципам незалежності та професійності суддів,** стандартам доброчесності й етики.
4. **Розглянути проблему кадрового дефіциту в місцевих судах як наслідок** недосконалого відбору та тривалих конкурсів.
5. **Порівняти українську модель добору суддів з європейськими практиками** та визначити можливі напрями адаптації.
6. **Запропонувати шляхи вдосконалення системи відбору:** спрощення процедур, підвищення прозорості, удосконалення оцінювання практичних навичок кандидатів.

Проблема для дискусії

Чи забезпечує чинна система відбору суддів місцевих судів реальний добір найбільш професійних і доброчесних кандидатів, чи вона переважно створює формальні бар'єри, що призводять до кадрового голоду та зниження довіри суспільства до судової влади?

9. Проблеми в діяльності Вищої Ради правосуддя

1. **Правовий статус і повноваження ВРП**
Проаналізувати конституційні та законодавчі засади діяльності ВРП, її роль у системі суддівського врядування.
2. **Формування складу ВРП**
Оцінити порядок добору та призначення членів ВРП, виявити ризики політичного чи корпоративного впливу.
3. **Дисциплінарна функція**
Розглянути проблеми здійснення дисциплінарної відповідальності суддів: строки, обґрунтованість рішень, довіра суспільства.
4. **Незалежність і підзвітність**
Проаналізувати баланс між незалежністю ВРП та механізмами її відповідальності й контролю.
5. **Вплив судової реформи**
Оцінити, як реформи останніх років вплинули на ефективність і легітимність діяльності ВРП.
6. **Міжнародні стандарти**
Порівняти діяльність ВРП з рекомендаціями міжнародних організацій та європейською практикою органів суддівського врядування.

Проблема для дискусії

Чи здатна Вища рада правосуддя в сучасних умовах бути реально незалежним і ефективним гарантом суддівської незалежності, чи її діяльність обмежується політичними, інституційними та кадровими чинниками?

10 Державна судова адміністрація і організація судочинства

1. **Розкрити правовий статус та місце** Державна судова адміністрація України у системі органів судової влади.
2. **Охарактеризувати основні повноваження ДСА України** у сфері організаційного, фінансового та кадрового забезпечення судів.
3. **Проаналізувати роль ДСА України** в забезпеченні незалежності судової влади та належних умов здійснення правосуддя.
4. **Визначити механізми взаємодії ДСА України** з судами, Вищою радою правосуддя та іншими органами державної влади.
5. **Оцінити вплив діяльності ДСА України** на ефективність організації судочинства (матеріально-технічне забезпечення, судова статистика, цифровізація).
6. **Розглянути актуальні проблеми функціонування ДСА України** в умовах судової реформи та воєнного стану.

Проблема для дискусії

Чи не створює концентрація організаційних і фінансових повноважень у Державній судовій адміністрації України ризиків для реальної незалежності судів, та якими мають бути оптимальні механізми контролю й підзвітності ДСА без втручання в здійснення правосуддя?

12. Проблеми суддівського самоврядування

Тема: Проблеми суддівського самоврядування

1. **Розкрити поняття та призначення суддівського самоврядування** як елементу незалежності судової влади та його місце в системі правосуддя України.
2. **Проаналізувати повноваження органів суддівського самоврядування**, зокрема їх взаємодію з такими інституціями, як Вища рада правосуддя та Вища кваліфікаційна комісія суддів України.
3. **Оцінити ефективність діяльності зборів суддів та З'їзд суддів України** у вирішенні кадрових, дисциплінарних та організаційних питань.
4. **Визначити основні проблеми функціонування суддівського самоврядування**, зокрема формалізм у прийнятті рішень, обмежений вплив на реальні процеси в судах, низький рівень довіри з боку суспільства.
5. **Проаналізувати вплив політичних, адміністративних та корупційних чинників** на незалежність органів суддівського самоврядування.
6. **Порівняти українську модель суддівського самоврядування з європейськими стандартами та практикою інших держав.**

7. **Запропонувати шляхи вдосконалення суддівського самоврядування в умовах судової реформи та євроінтеграційних процесів.**

Проблема для дискусії

Чи здатне суддівське самоврядування в сучасних умовах бути реально незалежним і ефективним механізмом захисту суддівської незалежності, чи воно залишається переважно формальним інститутом з обмеженим впливом на ключові процеси в судовій системі?

Зміст завдань для самостійної роботи здобувачів

1. Завдання для самостійної роботи по темі Судова реформа, її етапи, та недоліки.

1. **Проаналізувати поняття судової реформи**
Розкрити мету, завдання та значення судової реформи для становлення правової держави в Україні.
2. **Охарактеризувати основні етапи судової реформи в Україні**
Визначити ключові нормативно-правові акти кожного етапу та їх вплив на організацію судової влади.
3. **Дослідити позитивні результати судової реформи**
Оцінити зміни у структурі судової системи, статусі суддів, доступі до правосуддя.
4. **Виявити основні недоліки та проблеми реалізації судової реформи**
Проаналізувати кадрові, організаційні, фінансові та процедурні проблеми.
5. **Порівняти задекларовані цілі реформи з фактичними результатами**
Зробити висновок щодо ефективності проведених реформ.
6. **Підготувати короткі письмові висновки**
Запропонувати власне бачення шляхів удосконалення судової реформи.

Проблема для дискусії

Чи можна вважати судову реформу в Україні ефективною, якщо формальні зміни в законодавстві не завжди призводять до реального підвищення довіри суспільства до судової влади?

2. Завдання для самостійної роботи по темі: Незалежність судової влади та гарантії її забезпечення.

1. **Нормативний аналіз:**
Проаналізувати конституційні та законодавчі гарантії незалежності судової влади в Україні (статті Конституції України, профільні закони).
2. **Інституційний аспект:**
Дослідити повноваження та роль Вища рада правосуддя і Вища кваліфікаційна комісія суддів України у забезпеченні незалежності суддів.

3. **Фінансова незалежність:**

Оцінити вплив бюджетного забезпечення судів на їхню реальну незалежність (приклади з практики).

4. **Міжнародні стандарти:**

Порівняти українську модель гарантій незалежності судової влади з європейськими стандартами (рекомендації Ради Європи, практика ЄСПЛ).

5. **Суддівська етика та відповідальність:**

Підготувати коротке есе про баланс між незалежністю судді та дисциплінарною відповідальністю.

Проблема для дискусії

Чи забезпечують чинні гарантії незалежності судової влади в Україні реальну автономію суддів від політичного, адміністративного та суспільного тиску, чи вони залишаються переважно формальними?

3. Завдання для самостійної роботи по темі Спеціалізовані суди в Україні: проблеми та перспективи

1. **Поняття та класифікація спеціалізованих судів.**

Визначити правову природу спеціалізованих судів у системі судоустрою України, їх місце та відмінності від судів загальної юрисдикції.

2. **Нормативно-правові засади діяльності.**

Проаналізувати конституційні положення та норми процесуального законодавства, що регулюють створення й діяльність спеціалізованих судів.

3. **Практика функціонування антикорупційної юстиції.**

Оцінити роль та ефективність Вищий антикорупційний суд у протидії корупції, проаналізувавши статистику справ і проблеми судової практики.

4. **Проблема незапущених спеціалізованих судів.**

Дослідити причини тривалого нефункціонування Вищий суд з питань інтелектуальної власності та правові наслідки цього для захисту прав інтелектуальної власності.

5. **Кадрове та організаційне забезпечення.**

Проаналізувати проблеми добору суддів, спеціалізації, навантаження та матеріально-технічного забезпечення спеціалізованих судів.

6. **Порівняльно-правовий аналіз.**

Дослідити досвід спеціалізованих судів у країнах ЄС та визначити, які елементи можуть бути адаптовані в Україні.

7. **Перспективи розвитку.**

Сформулювати пропозиції щодо доцільності створення нових спеціалізованих судів або вдосконалення вже існуючих.

Проблема для дискусії

Чи сприяє створення спеціалізованих судів підвищенню ефективності та якості правосуддя в Україні, чи ж воно призводить до фрагментації судової системи та порушення принципу єдності судової влади?

4. Завдання для самостійної роботи по темі: Проблеми у діяльності Верховного суду

1. Проаналізувати правовий статус та повноваження Верховного суду відповідно до Конституції України та профільного законодавства.
2. Охарактеризувати основні етапи формування сучасного складу Верховного Суду в контексті судової реформи 2016–2023 років.
3. Дослідити проблему навантаження на суддів та її вплив на строки розгляду справ.
4. Визначити причини неоднакової судової практики та роль Великої Палати у забезпеченні єдності судової практики.
5. Проаналізувати вплив кадрових, фінансових та організаційних чинників на ефективність діяльності Суду.
6. Розглянути проблеми довіри суспільства до Верховного Суду та механізми її підвищення.
7. Підготувати короткий аналітичний огляд (2–3 стор.) щодо однієї з актуальних проблем діяльності Верховного Суду з пропозиціями щодо її вирішення.

Проблема для дискусії

Чи забезпечує сучасна модель функціонування Верховного Суду єдність судової практики та ефективний касаційний перегляд, чи потребує подальшого реформування (зміни структури, повноважень або процесуальних фільтрів)?

5. Завдання для самостійної роботи по темі: Електронне судочинство та його роль у формуванні судової системи

1. Проаналізувати нормативно-правові засади впровадження електронного судочинства в Україні (процесуальні кодекси, підзаконні акти, рішення органів суддівського врядування).
2. Дослідити функціональні можливості Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система (електронний суд, електронний кабінет, автоматизований розподіл справ, відеоконференції).
3. Оцінити вплив електронного судочинства на доступ до правосуддя, строки розгляду справ і процесуальну економію.
4. Визначити основні проблеми впровадження (технічні збої, кібербезпека, цифрова нерівність, підготовка кадрів).
5. Проаналізувати судову практику, зокрема рішення Верховний Суд, щодо використання електронних доказів та електронних процесуальних документів.

6. **Порівняти український досвід з практиками держав ЄС у сфері e-Justice (короткий компаративний огляд).**
7. **Підготувати аналітичну довідку або презентацію з пропозиціями щодо вдосконалення електронного судочинства.**

Проблема для дискусії

Чи здатне електронне судочинство повною мірою забезпечити ефективність і справедливість правосуддя, не порушуючи принципи змагальності, гласності та рівності сторін, в умовах технічних ризиків і нерівного цифрового доступу?

6. Завдання для самостійної роботи по темі : Антикорупційна політика та судова система

1. **Проаналізувати нормативно-правові засади антикорупційної політики у сфері правосуддя (Конституція України, антикорупційні закони, процесуальні кодекси).**
2. **Дослідити повноваження та практику діяльності антикорупційних інституцій: Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Вищий антикорупційний суд — у взаємодії з судами загальної юрисдикції.**
3. **Оцінити ефективність судового розгляду корупційних кримінальних проваджень (строки, якість доказування, стабільність судових рішень).**
4. **Проаналізувати роль суддівського врядування та дисциплінарної відповідальності суддів у протидії корупції (зокрема, через Вищу Раду правосуддя).**
5. **Дослідити вплив електронного декларування, автоматизованого розподілу справ та відкритості судових рішень на зменшення корупційних ризиків у судах.**
6. **Підготувати короткий аналітичний огляд судової практики щодо корупційних злочинів (2–3 резонансні справи) з висновками про проблеми та досягнення.**

Проблема для дискусії

Чи забезпечує сучасна антикорупційна інфраструктура баланс між ефективною боротьбою з корупцією та дотриманням принципів незалежності судової влади й справедливого суду?

7. Завдання для самостійної роботи по темі: Недоліки у відборі кадрів на посади суддів місцевого суду

1. **Проаналізувати нормативно-правову базу, що регулює порядок добору суддів місцевих судів (Конституція України, Закон України «Про судоустрій і статус суддів», підзаконні акти).**
2. **Охарактеризувати повноваження органів суддівського врядування у процедурі відбору суддів (роль Вищої кваліфікаційної комісії суддів, Вищої ради правосуддя).**

3. **Визначити основні етапи конкурсної процедури** та встановити ризики, що можуть виникати на кожному з них (тестування, спеціальна перевірка, співбесіда, оцінювання доброчесності).
4. **Проаналізувати проблеми забезпечення прозорості та об'єктивності** конкурсних процедур.
5. **Дослідити питання доброчесності кандидатів:** критерії оцінювання, роль громадськості, проблеми доказування невідповідності.
6. **Оцінити вплив тривалості процедур** добору на кадровий дефіцит у місцевих судах.
7. **Підготувати порівняльний аналіз** процедур добору суддів в Україні та в одній із європейських держав.
8. **Сформулювати власні пропозиції** щодо вдосконалення механізму відбору суддів місцевих судів.

Проблема для дискусії

Чи забезпечує чинна процедура добору суддів місцевих судів баланс між професійною компетентністю, доброчесністю та незалежністю кандидата, чи вона створює передумови для суб'єктивізму та зовнішнього впливу на формування суддівського корпусу?

8. Завдання для самостійної роботи по темі: Проблеми в організації роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів

Тема: Проблеми в організації роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

1. **Проаналізувати правовий статус,** повноваження та місце ВККС у системі суддівського врядування України.
2. **Дослідити нормативно-правові акти,** що регулюють порядок формування та діяльності ВККС (законодавство, підзаконні акти).
3. **Визначити основні організаційні проблеми** в роботі ВККС (кадрові, процедурні, інституційні, часові).
4. **Проаналізувати процедури добору, кваліфікаційного оцінювання та** дисциплінарної відповідальності суддів з точки зору їх ефективності та прозорості.
5. **Оцінити вплив періодичної відсутності повноважного складу ВККС на** функціонування судової системи та доступ до правосуддя.
6. **Порівняти організацію роботи органів** суддівського добору в Україні з відповідними інституціями в державах ЄС.

Проблема для дискусії

Чи є організаційна модель діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України ефективною для забезпечення своєчасного, незалежного та якісного добору суддів, чи вона потребує докорінного інституційного перезавантаження?

9. Завдання для самостійної роботи по темі : Проблеми в діяльності Вищої Ради правосуддя

1. Нормативний аналіз

Проаналізувати конституційно-правовий статус Вища рада правосуддя, її повноваження та місце в системі органів суддівського врядування.

2. Оцінка практичної діяльності

Дослідити основні проблеми у діяльності ВРП (дисциплінарні провадження, кадрові рішення, дотримання строків розгляду справ).

3. Проблема незалежності та відповідальності

Проаналізувати співвідношення незалежності ВРП та механізмів контролю за її діяльністю.

4. Реформування ВРП

Оцінити ефективність останніх реформ у сфері суддівського врядування та їх вплив на роботу ВРП.

Проблема для дискусії

Чи забезпечує чинна модель формування та діяльності Вищої ради правосуддя реальний баланс між незалежністю судової влади та підзвітністю суспільству, чи потребує вона радикального перегляду?

10. Завдання для самостійної роботи по темі: Державна судова адміністрація і організація судочинства

1. Проаналізувати правовий статус та повноваження Державна судова адміністрація України: місце в системі органів судової влади, підзвітність і підконтрольність.

2. Дослідити функції ДСА у сфері організаційного, кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності судів.

3. Охарактеризувати роль ДСА у впровадженні електронного судочинства та цифровізації процесів (ЄСІТС, автоматизований розподіл справ).

4. Вивчити взаємодію ДСА з органами суддівського врядування (ВРП, ВККС), судами та іншими державними органами.

5. Проаналізувати актуальні проблеми діяльності ДСА (ресурсне забезпечення, управлінська автономія, вплив на незалежність судів) і запропонувати шляхи їх вирішення.

6. Підготувати коротку аналітичну довідку (2–3 стор.) щодо впливу організаційного забезпечення на ефективність та доступність правосуддя.

Проблема для дискусії

Чи забезпечує чинна модель організаційного та фінансового управління судами через Державну судову адміністрацію належний баланс між ефективністю судочинства та незалежністю судової влади, чи потребує вона інституційного

перегляду (перерозподілу повноважень, зміни підзвітності, посилення автономії судів)?

11. Завдання для самостійної роботи по темі : Проблеми в діяльності Служби судової охорони

1. Проаналізувати правовий статус та повноваження Служба судової охорони відповідно до чинного законодавства України.
2. Дослідити організаційну структуру та систему підпорядкування Служби судової охорони, з'ясувати її місце в системі органів судової влади.
3. Охарактеризувати основні функції та завдання Служби щодо забезпечення безпеки суддів, працівників суду, учасників судового процесу та охорони приміщень судів.
4. Виявити ключові проблеми практичної діяльності (кадрове забезпечення, матеріально-технічна база, фінансування, професійна підготовка персоналу).
5. Проаналізувати взаємодію Служби судової охорони з Національною поліцією, Національною гвардією та іншими правоохоронними органами.
6. Оцінити вплив діяльності Служби на реалізацію принципу незалежності судової влади та доступу до правосуддя.

Проблема для дискусії

Чи забезпечує сучасна модель організації та функціонування Служби судової охорони належний рівень безпеки судової діяльності, не створюючи при цьому загроз для незалежності судової влади та прав учасників судового процесу?

12. Завдання для самостійної роботи по темі: Проблеми суддівського самоврядування

Тема: Проблеми суддівського самоврядування

1. Проаналізувати нормативно-правову базу, що регулює діяльність органів суддівського самоврядування (Конституція України, Закон України «Про судоустрій і статус суддів»), визначити їх повноваження та функції.
2. Охарактеризувати систему органів суддівського самоврядування (збори суддів, Рада суддів України, з'їзд суддів України), визначити їх місце в механізмі забезпечення незалежності судової влади.
3. Виявити основні проблеми функціонування органів суддівського самоврядування (обмеженість повноважень, вплив інших гілок влади, кадрові та організаційні труднощі, питання прозорості та підзвітності).
4. Проаналізувати практичні кейси щодо реалізації рішень органів суддівського самоврядування та оцінити їх ефективність.
5. Підготувати порівняльний аналіз моделей суддівського самоврядування в Україні та окремих європейських державах (на прикладі однієї країни).
6. Сформулювати пропозиції щодо вдосконалення діяльності органів суддівського самоврядування з урахуванням сучасних викликів судової реформи.

Проблема для дискусії

Чи забезпечує існуюча модель суддівського самоврядування в Україні реальну незалежність судової влади, чи потребує вона суттєвого реформування в частині повноважень, прозорості та відповідальності?

Вимоги до написання рефератів.

Реферат є формою самостійної роботи здобувача, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Актуальні проблеми судочинства та судоустрою».

Тему реферату здобувач визначає за першою буквою за списком групи.

В окремих випадках здобувач може самостійно запропонувати та розробити тему реферату, попередньо обговоривши її з викладачем.

Структура, зміст і тема рефератів визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність роботи:

вибір теми;

розробка плану;

ознайомлення з рекомендованою літературою; написання та оформлення роботи.

При написанні реферату та його оформленні варто керуватися такими критеріями:

обґрунтування вибраної теми; опрацювання відповідної літератури; наявність авторського розділу; наявність списку використаних джерел.

Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту у квадратних дужках, наприклад [15, с. 74], 15 - це порядковий номер джерела у списку літератури, а 74 - сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг реферату - до 20 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє - 2 см, ліве - 3 см, праве - 1 см.). Слід мати на увазі, що головною вимогою до реферату є розкриття суті питань, а не кількість сторінок

Теми рефератів

1. Конституційні засади організації судової влади в Україні.
2. Принцип верховенства права у практиці Верховний Суд.
3. Роль Вища рада правосуддя у забезпеченні незалежності суддів.
4. Повноваження та проблеми діяльності Вища кваліфікаційна комісія суддів України.
5. Організаційне забезпечення діяльності судів та функції Державна судова адміністрація України.
6. Судова реформа в Україні: етапи, результати та сучасні виклики.
7. Антикорупційні механізми у діяльності Вищий антикорупційний суд.

8. Електронне судочинство: проблеми впровадження та перспективи розвитку.
9. Дисциплінарна відповідальність суддів: підстави та процедура.
10. Гарантії незалежності суддів та механізми їх реалізації.
11. Спеціалізація судів в Україні: необхідність та ефективність.
12. Доступ до правосуддя в умовах воєнного стану.
13. Забезпечення права на справедливий суд у практиці Європейський суд з прав людини.
14. Суддівське самоврядування: проблеми та перспективи розвитку.
15. Проблеми кадрового забезпечення судів України.
16. Альтернативні способи вирішення спорів та їх співвідношення із судовою системою.
17. Публічність та відкритість судового процесу: сучасні стандарти.
18. Роль апеляційної та касаційної інстанцій у забезпеченні єдності судової практики.
19. Вплив міжнародних стандартів на реформування судоустрою України.
20. Цифровізація судової влади як напрям модернізації судочинства.

Орієнтовний перелік питань для комплексного контролю:

1. Загальнотеоретичні засади судової влади
2. Поняття та ознаки судової влади в Україні.
3. Принцип поділу влади та місце судової гілки у системі державної влади.
4. Конституційні засади здійснення правосуддя.
5. Принципи судочинства та їх практична реалізація.
6. Незалежність суддів: зміст і гарантії забезпечення.
7. Система судоустрою України та її характеристика.
8. Повноваження та структура Верховного суду .
9. Місцеві та апеляційні суди: компетенція і проблеми функціонування.
10. Спеціалізовані суди в Україні: доцільність існування та перспективи розвитку.
11. Територіальна юрисдикція судів та проблеми її визначення.
12. . Органи суддівського врядування
13. Статус і повноваження Вищої ради правосуддя
14. Формування та діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.
15. Суддівське самоврядування: форми та значення.
16. Дисциплінарна відповідальність суддів.
17. Проблеми добору та оцінювання суддів.
18. Організаційне забезпечення діяльності судів
19. Повноваження Державної судової адміністрація України.
20. Правовий статус та функції Служби судової охорони .
21. Фінансування судової системи: проблеми та перспективи.
22. Кадрове забезпечення судів.
23. Матеріально-технічне забезпечення діяльності судів.
24. Судова реформа та її мета
25. Етапи судової реформи в Україні.

26. Основні результати та недоліки реформування судової системи.
27. Роль міжнародних стандартів у реформуванні правосуддя.
28. Вплив воєнного стану на функціонування судової системи.
29. Проблеми довіри суспільства до судової влади.
30. Актуальні питання судочинства в Україні
31. Забезпечення права на справедливий суд.
32. Доступ до правосуддя: сучасні виклики.
33. Електронне судочинство: стан і перспективи розвитку.
34. Розумні строки розгляду справ.
35. Виконання судових рішень як завершальна стадія правосуддя.
36. Антикорупційні механізми у судовій системі та їх функціонування
37. Антикорупційна політика у сфері правосуддя.
38. Запобігання конфлікту інтересів у діяльності суддів.
39. Прозорість судової влади та відкритість судових рішень.
40. Роль громадськості у контролі за діяльністю судів.
41. Міжнародний досвід протидії корупції у судах.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу. Курс «Актуальні проблеми судочинства та судоустрою» (для магістрів) передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

Оцінювання здобувача освіти орієнтована на отримання балів за активність на семінарських заняттях, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за, які можуть бути за рішенням викладача нараховані додаткові (бонусні) бали. Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і семінарських занять співпадають. Відсутність на семінарському занятті відпрацьовується. Відпрацювання семінарського заняття за рішенням викладача може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

На встановленому за розкладом занятті проводиться основна форма поточного контролю у вигляді письмової контрольної роботи (Залік). Результат контрольної роботи для студента, який не з'явився на контрольний захід, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно скласти іспит роботу лише у разі перескладання курсу «Актуальні проблеми судочинства та судоустрою».

Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

1. Навчальний посібник «Судочинство та судоустрій в Україні» посібник для в закладів вищої освіти за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.О. Заросила та доктора юридичних наук, професора А.М. Кислого співавторство. «Видавництво Людмила» 2020 - 196 с
2. Юридичний механізм захисту прав людини: посібник для в закладів вищої освіти за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.О. Заросила та доктора юридичних наук, професора А.М. Кислого. Київ: «Видавництво Людмила», 2021.172 с.
3. Криміналістика: збірник тестових завдань: посібник для вищих навчальних закладів Співавторство «Видавництво Людмила», 2021. 60 с.
4. Прокуратура України посібник для в закладів вищої освіти за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.О. Заросила та доктора юридичних наук, професора А.М. Кислого. Київ: «Видавництво Людмила», 2022.119 с.
5. Правоохоронна діяльність в Україні посібник для в закладів вищої освіти за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.О. Заросила та доктора юридичних наук, професора А.М. Кислого. Київ: «Видавництво Людмила», 2022.119 с.
6. Національна поліція України посібник для в закладів вищої освіти за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.О. Заросила та доктора юридичних наук, професора А.М. Кислого. Київ: «Видавництво Людмила», 2022, 188 с.
7. Національне агентство з питань запобігання корупції посібник для в закладів вищої освіти за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.О. Заросила та доктора юридичних наук, професора А.М. Кислого. Київ: «Видавництво Людмила», 2022, 136 с.
8. Національна гвардія України як правоохоронний орган посібник для в закладів вищої освіти за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.О. Заросила та доктора юридичних наук, професора А.М. Кислого. Київ: «Видавництво Людмила», 2022, 104 с.

9. Державна прикордонна служба України як правоохоронний орган спеціального призначення посібник для в закладів вищої освіти за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.О. Заросила та доктора юридичних наук, професора А.М. Кислого. Київ: "Видавництво Людмила", 2023, 168 с.
10. Національне антикорупційне бюро України посібник для в закладів вищої освіти за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.О. Заросила та доктора юридичних наук, професора А.М. Кислого. Київ: "Видавництво Людмила", 2022, 168 с.
11. Служба безпеки України посібник для в закладів вищої освіти за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.О. Заросила та доктора юридичних наук, професора А.М. Кислого. Київ: "Видавництво Людмила", 2022, 128 с.

Рекомендовані джерела інформації.

Нормативна:

- 1
1. Конституція України, прийнята 28.06.1996 року (із змінами станом на 30 вересня 2016 р.).
2. Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 2 червня 2016 р.
3. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Міжнародний документ від 4 листопада 1950 р.
4. Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року.
5. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р.
7. Кримінально-виконавчий кодекс від 11 липня 2003 р.
8. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» від 2 червня 2016 р.
9. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 р.
10. Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» від 7 червня 2018 р.
11. Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22 грудня 2005 р.
12. Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 р.
13. Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 р.
14. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 Р.
15. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 р.
16. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р.
17. Закон України «Про Національну безпеку України» від 21 червня 2018 р.
18. Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України» від 5 березня 1998 р.
19. Закон України «Про Службу безпеки України» від 25 березня 1992 р.
20. Закон України «Про розвідувальні органи України» від 22 березня 2001 р.
21. Закон України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації» від 23 лютого 2006 р.
22. Закон України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 р.
23. Закон України Про Державне бюро розслідувань (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 6, ст.55)

24. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро» від 14 жовтня 2014 Р-
25. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 р.
26. Закон України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» від 4 березня 1998 р.
27. Закон України «Про Державну прикордонну службу України» від 3 квітня 2003 р.
28. Закон України «Про прикордонний контроль» від 5 листопада 2009 р.
29. Закон України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України» від 07 березня 2002 р.
30. Закон України «Про контррозвідувальну діяльність» від 26 грудня 2002 р.
31. Закон України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» від 19 червня 2003 р.
32. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 грудня 1997 р.
33. Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України» від 5 березня 1998 р.
34. Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» від 2 червня 2016 р.
35. Закон України «Про виконавче провадження» від 2 червня 2016 року (набуття чинності 5 жовтня 2016 р.).
36. Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» від 23 червня 2005 р.
37. Закон України «Про пробацію» від 05.02.2015 р.
38. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 Р-
39. Закон України «Про нотаріат» від 2 вересня 1993 р.
40. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 р.
41. Закон України Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 22, ст.84) Закон підписаний 16 травня 2019 року № 2720-УІІІ.
42. -Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 42, ст.238) Із змінами, внесеними згідно із Законом № 187-ІХ від 04.10.2019}
43. Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затверджене постановою КМУ №878 від 28 жовтня 2015 р.
44. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 «Про затвердження Положення про Національну поліцію».
45. Рішення Європейського Суду з прав людини : [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_947#Text.

Основна:

1. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. – 656 с.
2. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-е, змін, і допов. Харків : Право. 2018. 168 с.
3. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. д-ра юрид. наук Л. М. Москвич. 2-ге вид. перероб. і допов. Харків : Право. 2016. 244 с.
4. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. з підгот. до іспиту / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право. 2017. 236 с.
5. Руденко М.В. Судові та правоохоронні органи України : підручник. Харків, нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна. 2018. 311с.
6. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.
7. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник. МВС України. Харків, нац. ун-т внутр. справ. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова. Харків. 2020. 512 с.
8. Судові та правоохоронні органи України: конспект лекцій. Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т. 2018. 237 с.
9. Ярова Л.В., Матвєєвський О.В. Організація судових та правоохоронних органів України: навч. посіб. Одеса : Фенікс. 2018. 427 с.
10. Організація роботи суду : навч. посіб. [для студ. юрид. спец. вищ. О-64 навч. закл.] / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, О. М. Овчаренко та ін. ; за заг. ред. І. Є. Марочкіна. — Х. : Право, 2012. — 256 с.

Додаткова:

1. Адміністративне судочинство України: питання теорії і практики монографія / ред. М. І. Смокович та ін. — Київ: Компанія ВАІТЕ, 2025.
2. Реформування правосуддя в Україні: стан і перспективи — монографія (Україна, останні роки). Київ 2023
3. Становлення антикорупційної юстиції в Україні / ред. О. О. Кравчук, С. М. Мойсак — Київ, 2024.
4. Romtsiv O., Kuzmiak M. The judicial system of Ukraine: constitutional analysis of reforms Visnyk Lviv Polytechnic, 2024.
— Конституційний аналіз реформ судової системи та сучасних викликів.
5. Dmytro Luchenko, Kristina Piatyhora. From Concept to Reality: UJICS as the Next Stage in the Development of E-Justice in Ukraine Theory and Practice of Jurisprudence, 2025
6. Iurii Bedratyi, Serhii Khaliuk, Oleksandr Savka. Judicial Reform in Ukraine: Results and Further Steps Legal Issues of Social Development, 2025.
7. Natalia Kaniuka. Trends and problems of e-justice enforcement in Ukraine — Visegrad Journal on Human Rights, 2023.
8. О. В. Константий. Judicial reform in Ukraine as a continuous political and legal process New Ukrainian Law, 2025.

9. Основи кваліфікації злочинів.: навч. посібник / М.І. Панов, Ю.П. Дзюба, І.О. Зінченко ат ін. - Харків: Право, 2019. - 384 .с
7. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.І. Борисов та ін.; за ред.: В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 584 с.
8. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / За ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 6-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.
9. Ус О.В. Теоретичні та прикладні проблеми кваліфікації в кримінальному праві України. Харків : Право, 2020. 704 с.

Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека юриста, WEB кафедра права. URL: http://www.kafedr.at.ua/board/rimske_pravo.
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.catalogue.nplu.org>.
3. Офіційний веб. Сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua>.
4. Інформаційно – пошукова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua>.
5. Офіційний сайт Адміністрації Президента. URL: <http://www.president.gov.ua/ru/content/secretariat>.
6. Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
7. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
- 8.. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.catalogue.nplu.org> .